

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: *A barlangkutatók jelentősége*

Forrás: *Budapesti Hírlap*

Bp

(Hely)

1927. 9. 16.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (

Osztályozás

Tárgy

551.44(063)

Hely

Idő

"1927"

Személy

A barlangkutatók jelentősége.

Az ősember és ősalat otthonának, a földalatti vizek folyásának feltárása

A magyar és német barlangkutatók érdekközösségének meghívására most ülésnek Budapesten a Magyar Barlangkutató Társulat által rendezett kongresszuson az érdekközösségben képviselt összes barlangkutató egyesületek, tudományos társulatok, testületek képviselői. A nagy közönség olvassa a kongresszusról megjelent és többnyire csak rövid tudósításokat, amelyeknek egyáltalán nem érti meg a jelentőségét vagy azt nagyon is lekicsinyli. A barlangkutatók iránti közömbösségnek egy másik oka még Trianon is, mert ennek révén vesztettük el híres barlangjainknak legnagyobb részét. Így, hogy csak egy példát említsünk meg, a gőmörtornai Karsztnak körülbelül negyven barlangjából csak hat maradt a mi birtokunkban, a többi cseh kézre került. Hazánknak ezen a részén még aránylag jól jártunk, mert a japánok közbelépésére a mienk lett a maga teljes egészében a *Baradla*, a híres aggteleki cseppkőbarlang, amely nagyság és érdekesség tekintetében a többit mind felülmulja.

Nálunk a tudományos körökön kívül a barlangok iránt a legjobban a turisták érdeklődnek s ezeknek buzgó munkálkodása tett hozzáférhetővé nemcsak főbb nevezetes barlangot, hanem még kisebb jelentőségű üregeket, zsombolyokat (aknaszerű üregeket) és víznyelőket (ravasz lyukakat). A főváros közvetlen határában lévő egyszerű Pálvölgyi barlangot is a Pannonia Turista Egyesület barlangkutató szakosztálya gondozza és fíradhatatlan

propaganda munkájának köszönhető, hogy évenként már három-négyezer turista is felkeresi.

A barlangkutatóknak igen nagy jelentőségét azonban csak akkor ismerjük föl, ha egy futó pillantást vetünk azok történetére. Ezek a kutatások már két évszázad előtt indultak meg, amikor a galienreuthi barlangban talált csontokról kitudt, hogy azok kihalt őssalatok maradványai. E pillanattól kezdve az őslénytan, az ősembertan és az ősrégészet művelői szinte rávetették magukat a barlangok feltárására. Az emberiség hajnalkorában, még csak pusztá izomenergiával védekezhettek a leselkedő veszedelmek ellen, a barlangok természetes védelmet nyújtottak. Az igaz, hogy az ilyen barlangokat nem egyszer csak véres küzdelmek árán foglalhatta el az óriási barlangi medvétől, a barlangi oroszlántól, vagy a kardfogu tigristől és egyéb vérgőzös társaitól. Az ilyen barlangok azután sok nemzedéken át megmaradtak egyes családok, törzsek birtokában és így csak természetes, ha az ilyen barlangokban az akkori ember- és állatvilág maradványai, a primitív kultúrák emlékei megmaradtak.

A múlt század első negyedében tényleg az őssalatok csontjai mellett megtalálták az ember koponyáját is, amiből joggal következtethettek arra, hogy az akkori ember a már kihalt állattal egyidőben élt. A Somme völgyében 1839-ben *Boucher de Perthe* rábukkant az ember ősenek kezdetleges kőszerszámaira is, majd előkerültek más barlangokból a kő- és csontfegyverek, a kőre,

csontra karcolt rajzok, sőt a Vezere-völgy barlangjaiban Franciaországban az ősember hámulatlan művészi falfestményei is.

Mindazt, amit ma az ősemberről, régen kihalt állatokról tudunk, elsősorban is a barlangkutatóknak köszönhetjük s az itt talált maradványokból tudjuk megállapítani az emberi fejlődés főbb fokozatait, alkothatunk magunknak képet arról, hogy miként vált az ember a mai kultúrlénné.

Nálunk Magyarországon ezek a kutatások mindössze csak negyedszázados multra tekintettek s tulajdonképpen akkor kezdődtek, amikor *Hermann Ottó* utmutatására *Kadics Ottó* főgeológus átkutatta a Bükk-hegységben levő Szeleta-barlangot és abban a paleolitikus embernek ezernégyszáz kézköszkét és egy állkapocs-töredékét találta meg. Ezt az első nagyobb szabású kutatást még boldogult *Darányi Ignác* akkori földművelésügyi miniszter tette lehetővé. Azóta *Krenner, Koch, Téglás, Biró, Terlanday, Hillebrand, Kormos* és *Lambrecht* munkálkodásai révén az ezirányú barlangkutásaink európai hírévé váltak s az általuk gyűjtött anyag nagymértékben járult hozzá muzeumaink meggazdagodásához.

Valósággal kincses bányákhoz jutottak a barlangkutatók kapcsán a zoológusok is, akik a barlangokban egészen különleges faunára bukkantak s például a vak bogaraknak, a különös ízeltlábúaknak egész sorával gyarapították a természetrajzi tudományokat.

Ujabbán föld és vízrajzi, valamint műszaki szempontból is tanulmányozzák a barlangokat, mert egyikében-másikában földalatti vízfolyásokat és eséseket találtak. Ezek egyrészt utmutatásul szolgálnak a geográfusoknak néhol meglepetés-

szerűen eltűnő, majd másutt ismét elő-

bukkanó folyók közötti kapcsolatok megállapítására, másrészt pedig vízi erőművek létesítésére nyújtanak alkalmat.

Végül még meg kell említenünk, hogy a barlangüregekben az évek milliói alatt vastag réteglarakodások képződtek, amelyekben igen nagymennyiségű nemes anyag fordul elő. Ennek következtében ezek a lerakodások nagymennyiségű foszfort tartalmaznak s így mint természetes trágya a mezőgazdaságban elég jelentős szerepet tölthetnek be.

A mostani barlangkutató kongresszus alkalmából híre kelt annak is, hogy a kutatásokat felhasználják majd az elkarsztosodás megállítására. Ez kissé merész és fantasztikus hír, mert az elkarsztosodásnak egyedüli ellenszere a fásítás s a barlangkutatók legfeljebb annyiban játszhatnak szerepet, hogy módunkban áll kimutatni, hol és milyen méretű a barlangok feletti közetrétegek vízártó képessége és így a tervbe vett fásítás várható sikerére vagy sikertelenségére következtethetünk.

A barlangkutatók, mint látjuk, nemcsak tudományos jelentőségük, hanem bizonyos tekintetben nagy gazdasági érdekekkel is kapcsolatosak s így teljes joggal tarthatnak igényt még a mai anyagi világban is figyelemre és méltatásra.

A barlangkutatók kongresszusának megnyitása.

Népszerű előadások az Iparművészeti Múzeumban.

Ünnepies külsőségek között ma délelőtt nyílt meg a német és magyar barlangkutatók magyarországi kongresszusa, a Magyar Tudományos Akadémia disztermében.

A megnyitó ülést *Klebensberg* Kunó gróf kultuszminiszter képviselőjében *Cholnoky* Jenő dr. egyetemi tanár nyitotta meg. A kongresszus tagjait üdvözölve, a barlangkutatók tudományáról szólott beszédében. A barlangkutatók elsősorban földrajzi tudomány, azonban nagyon sok más szaktudomány együttes munkáját követeli. A barlangkutatók különösen a mészkő hegyvidékek, az óriási mészkőtömbös fensíkok és hegyalakulatok feltárásánál hivatott nagyjelentőségű szolgálatokat tenni. Az ilyen elkarstosodott vidékek képe, természete, az ottani emberek élete is egészen más, mint azoknak a vidékeknek képe, melyet általában ismerünk. A mészkőhegység nagyon sokáig tart, a mészkővidék megtartja felületét, alakulását, benne a vizek földalatti utakon folynak, nem végzik azt a rombolást, amit másfelé. A mészkőhegységek egészen más világot tárnak elénk. A barlangkutatók tudományára vár a feladat, hogy a jövőben úgy alakulhasson, hogy alakítható-e az elkarstosodott vidék, hogy gazdaságilag nagy jelentőséget nyerjen. Ez okolja meg a karszt-tudomány roppant fontosságát. Beszédét azal fejezte be, hogy a mai kongresszus első alapjait rakja le egy majdan hatalmas, nagy területű és nagyszerű virágzásra előző tudományos munkának.

Ezután *Kadic* Ottokár főtitkár felolvasta azoknak a külföldi tudósoknak a névsorát, akiket a Magyar Barlangkutatók Társasága tiszteletbeli tagoknak választott meg. Ezek *Bock* Hermann kulturtanácsos (Grác), *Kyrle* György dr. bécsi egyetemi tanár, *Wiegiers* Frigyes berlini egyetemi tanár, *Perco* Andrea (Postumia), *Gorjanovic-Kramberger* Károly dr. udvari tanácsos, zágrábi egyetemi tanár, *Breuil* Henry abbé, párisi tanár és *Obermaier* Hugó madridi tanár. A megválasztottak közül jelentek meg *Cholnoky* Jenő dr. átadta a tiszteletbeli tagság okmányait. Az új tiszteletbeli tagok nevében *Kyrle* György dr. mondott köszönetet a megtisztelésért. *Wolf* Benó igazságügyi tanácsos Charlottenburgból bejelentette, hogy a német Hauptverband *Cholnoky* Jenő drt, *Kadic* Ottokárt és *Hildebrand* Jenő drt tiszteletbeli tagul választotta, majd *Klebensberg* Kunó grófnak, *Eszterházy* Móríc grófnak, *Bokor* Elemér dr.-nak, *Lenhossék* Jenő dr.-nak, *Bella* Lajosnak, *Zsoldos* Bélának, *Gálffy* Ignácnak, *Gorjanovic-Kramberger* Károlynak, *Roska* Mártonnak és *Tulokdy* János kolozsvári tanárnak felajánlotta a Hauptverband ezüst érmét, *Kadic* Ottokár köszönte meg társai nevében a kitüntetést.

Nagy érdeklődés közben került sor a diszelőadásokra. *Saar* Rudolf dr. báró a karsztgazdaság céljai és kihatásairól, *Kyrle* György dr. a barlangtan szerepéről ismeretlen földalatti barlangi vizek kutatásánál, *Gorjanovic-Kramberger* Károly a krapinai

félbarlangról, mint diluviális embermaradványok lelőhelyéről, végül *Wiegiers* Frigyes a magyar solutréen a német Jurában címmel tartott előadást.

Cholnoky Jenő dr. köszönetet mondott az értékes előadásokért s ezzel a délelőtti ülés véget ért.

A kongresszus tagjai délután megtekintették a Nemzeti Múzeumot, ahol *Lukinich* Imre dr., a Széchenyi-könyvtár igazgatója fogadta és kalauzolta őket.

Este hat óra után az Iparművészeti Múzeum disztermében népszerű előadások voltak vetített képekkel. *Saar* Rudolf báró dr. a salzkammerguti Dachstein-hegység barlangóriásait ismertette. *Cholnoky* Jenő dr. az elkarstosodás jelenségeiről tartott előadást és Magyarország vetített hegy és vízrajzi térképén bemutatta azokat a vidékeket és területeket, melyeken karsztjelenségek vannak. Előadása után áttért az aggteleki *Baradla*-barlang ismertetésére.

Mind a két előadás a közönségnek szánt népszerűségében nagy tetszést aratott. Ilyen népszerű előadás pénteken és szombaton is lesz este hat órai kezdettel.